

Od Josefa O. tedy spoludržba auta na žalobkyni přenesena nebyla. Nestalo se tak ani při uzavření kupní smlouvy s Heřmanem E., neboť i v prohlášení tohoto ze dne 9. srpna 1933 není zmínky o převodu držby a nebylo ani v tomto případě tvrzeno, že došlo ještě k jinakému prohlášení ohledně přenesení držby. Z toho vyplývá, že žalobkyně neprokázala jednu z podstatných náležitostí pro nabytí vlastnického práva, totiž právní odevzdání a převzetí ve smyslu §§ 425 a násl. obč. zák. a nebylo tedy lze vyhověti její žalobě podle § 37 ex. ř., opřené o právo vlastnické.

Čís. 14893.

Pojišťovací smlouva.

Stanovily-li pojišťovací podmínky, že v případě prodlení s placením prémie má pojistitel právo považovati smlouvu za zrušenou nebo podati do dvou měsíců žalobu na zaplacení pojistného, nezanikla pojišťovací smlouva tím, že pojistitel zažaloval pojistné až po uplynutí dvouměsíční lhůty, lze-li z jeho chování usouditi, že na smlouvě trvá.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv I 27/34.)

Žalobce pojistil u žalované pojistkou ze dne 16. července 1931 svůj autobus Tatra proti následkům povinného ručení za pololetní pojistné 2.498 Kč, splatné dle dodatku ze dne 9. září 1931 vždy 20. srpna a 20. února, a to na dobu 10 let. Podle pojišťovacích podmínek měla společnost pro případ prodlení s placením prémie právo považovati smlouvu za zrušenou nebo podati do 2 měsíců po dni, kdy pojištění dle pojistky mělo se počítati nebo kdy vyčkávací lhůta uplynula, soudní žalobu na zaplacení pojistného. V případě žaloby ručila z pojišťovací smlouvy ode dne dodané žaloby po dobu rovnající se času, za který se domáhá žalovaného pojistného. Pojišťovací smlouva měla zaniknouti však ihned, upustí-li společnost pravoplatně od žaloby, nebo nebyla-li by žalovaná částka při nastalé vykonatelnosti soudcovského nálezu anebo soudního smíru ještě zapravena a společnost se vzdala zavedení exekuce či pokračování v ní, nebo zůstala-li by exekuce na věci movité bez výsledku. Žalobce zapravil na pojistném dne 11. září 1931 1.000 Kč. Žalovaná jej upomenula dopisem z téhož dne o zapravení nedoplatku 1.498 Kč, upozornivši jej při tom, že, není-li prémie plně uhrazena, nemohla by býti eventuelní škoda vyřízena. Žalovaná zažalovala pak tento nedoplatek na prvou půlletní prémii splatnou 20. srpna 1931 upomínací žalobou podanou u soudu dne 3. prosince 1931, vedla pak na základě pravoplatného platebního rozkazu exekuci na svršky. Upomínací žalobou podanou dne 1. května 1931 a doručenou žalobci dne 10. května 1932 byla zažalována druhá půlletní prémie 2.498 Kč splatná dne 20. února 1932. Tato žaloba byla dne 26. června 1932 vzata zpět. Dne 2. června 1932 srazil se pojištěný autobus s nákladním vlakem, žalobce případ pojišťovně hlásil, ta však odepřela likvidaci náhrady pro nezaplacení prémie. Žalobě na zjištění, že pojišťovací smlouva v době pojistné události trvala

a že pojišťovna jest proto povinna plniti nároky žalobci z této smlouvy proti pojišťovně vzniklé, bylo vyhověno s o u d y o b o u n i ž š í c h s t o l i c, o d v o l a c í m z těchto důvodů: Nelze naprosto souhlasiti s výkladem, který dává žalovaná odstavci 12 čl. 5 všeob. podm. poj., totiž že tím, že pojišťovna ve lhůtě dvou měsíců žalobu nepodala, uhaslo právo pojišťovny domáhati se zaplacení nedoplatku prémie žalobou. S tím nelze uvést v soulad skutečnost, že pojišťovna podavši žalobu po uplynutí této dvouměsíční lhůty domohla se pravoplatného exekučního titulu, na základě něhož vedla exekuci a to nikoli bez výsledku, neboť jednak dosáhla zaplacení 500 Kč, jakož i další možnosti cestou prodeje z volné ruky dosíci úplného uspokojení své pohledávky. Rovněž není nutno automaticky považovati smlouvu za zrušenou, nepodala-li pojišťovna do dvou měsíců žalobu na zaplacení prémie. Neboť pojišťovna má sice dle znění čl. 5 odst. 12 pojišťovacích podmínek právo považovati smlouvu za zrušenou, pak ovšem ale nesmí podniknouti činy, kterými dává najevo, že smlouvu za zrušenou nepovažuje. Neboť nelze současně zastávati stanovisko, že smlouva je zrušena a na základě této smlouvy prý zrušené vymáhati zaplacení pojistné prémie žalobou, třebaš podanou o nějaký den později po uplynutí dvouměsíční lhůty oné. Ze znění pojišťovacích podmínek nelze vyvozovati, že by smlouva automaticky se zrušila, nepodá-li pojišťovna žalobu na zaplacení dlužných premii. Žalobní právo pojišťovny nezaniklo tím, že nežalovala během dvou měsíců, když ve skutečnosti žaloby podala a na základě nich v obou případech vymohla pravoplatné exekuční tituly. Nelze mluvit o zpět-
vzetí žaloby v případě, kde na základě upomínací žaloby vydán byl platební příkaz, který vešel v moc práva. Ostatně došlo ku zpět-
vzetí žaloby, tedy projevu vůle pojišťovny, již po té, kdy nastala pojistná příhoda, takže je to pro tento spor a poměr mezi stranami bezvýznamné.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Dovolání vychází z názoru, že pojišťovací smlouva zanikla sama sebou (automaticky). V tom směru dovolání poukazuje na oprávnění, které pojišťovně dává čl. 5 dvanáctý odstavec všeob. poj. podmínek. Dle něho, bylo-li s placením prodleno, má společnost právo považovati smlouvu za zrušenu, nebo podati do dvou měsíců soudní žalobu na zaplacení pojistného. Přisvědčiti jest dovolatelce, pokud v tom vidí alternativu, tedy dvojí možnost, z nichž vylučuje jedna druhou, ale s jiným výsledkem. Při správném výkladu (čl. 278 obz. zák.) vede to totiž k závěru, že pojišťovna, rozhodnuvši se pro druhou možnost (soudní vymáhání), opustila první, nepovažujíc smlouvu za zrušenu. S tím souhlasí celý postup pojišťovny, který až do nastalé pojistné příhody vyjadřoval její vůli setrvati na pojistném poměru, jak se podává ze zjištění nižších soudů. Neodpovídalo by zajisté pravidlům poctivého styku (§ 914 obč. zák. a srov. k tomu rozh. č. 13927 Sb. n. s.) vykládati jej jinak, jestliže pojišťovna od tohoto postupu, který volila, když byl k jejímu prospěchu,

upustila až po nastalé pojistné příhodě, která ji zavazuje. Z toho plyne, že s nepodáním žaloby ve lhůtě dvouměsíční nelze spojovati následek, jak tvrdí dovolatelka, totiž, že by bylo nastalo zrušení pojišťovací smlouvy samo sebou (automaticky). Předpis o lhůtě té je zřejmě na ochranu, tedy ve prospěch pojistníkův, a nemůže se proto pojišťovna ustanovení toho, sama ho nedbajíc, dovolávati proti pojistníkovi. Marně se tedy dovolací vývody obírají »mlčky zaniklou smlouvou, jež nemohla býti opožděnou žalobou vzkřísená«. Rozhodnutí nejvyššího soudu uvedená v dovolání č. 6289, 8276 Sb. n. s. a Rv I 1780/31 nedopadají na souzený případ, neboť mají za základ jiné znění pojišťovacích podmínek. Nelze mluvit o vzdání se exekuce a s tím spojených účincích podle čl. 5 poslední věty všeob. poj. podmínek, jestliže pojišťovna prostě nevedla exekuci, jak tvrdí, než nastala pojistná příhoda (nastala 2. června 1932). To se vztahuje na vymáhání zažalované druhé částky prvoročního pojistného za dobu, v níž spadá pojistná příhoda. Jest tedy tím dán předpoklad pro ručení pojišťovny dle čl. 5, dvanáctého odstavce všeob. poj. podmínek.

Čís. 14894.

K § 1392 obč. zák.

Věřitel může postoupiti pohledávku, příslušející mu proti několika sopludlužníkům, třetí osobě s účinkem jen proti jednomu z těchto sopludlužníků.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv I 339/34.)

Žalovaný zavázal se zaplatiti Marii F-ové pohledávku, kterou jí byli dlužni Otmar S. a Bena S. Pohledávku tu proti žalovanému postoupila Marie F-ová žalobci, který ji nyní vymáhá na žalovaném. Proti žalobě namítl žalovaný, že Marie F-ová neměla práva postoupiti pohledávku žalobci, poněvadž v době postoupení tato pohledávka byla zaplacená protipohledávkou manželů S-ových, jež byla S-ovými postoupena žalovanému a již namítá započtením. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, p r v ý s o u d z těchto d ů v o d ů: Sporné je jen, zda manželé S-ovi mají proti zažalované pohledávce protipohledávku ve výši 21.460 Kč a zda tuto protipohledávku žalovanému postoupili a zda žalovaný tuto protipohledávku smí kompenzovati. Tvrzení Berty S-ové, že si F-ová 14 koberců neoprávněně vzala a proto si musí dáti líbiti kompenzací fakturové ceny 43.000 Kč, je vyvráceno tím, že manželé S-ovi F-ové tyto koberce za 23.000 Kč prodali a tím, že F-ová koberce dala opět S-ovi do komise. To však F-ová by vůbec nebyla mohla učiniti, kdyby jí koberce byly nepatřily. Se zřetelem na to, že manželům S-ovým protipohledávka vůči F-ové vůbec nepřísluší, nemusel se soud s kompenzačními námitkami žalovaného dále zabývati.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.